פרט לזו שמחוללת ועומדת: וזר שאכל את התרומה: אמר רב זר שאכל את התרומה לוקה אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב לימא מר במיתה דכתיב [1]וכל זר לא יאכל קדש [2]אני ה׳ מקדשם הפסיק הענין מיתיבי ואלו הן שבמיתה זר האוכל את התרומה מתניתא אדרב קא רמית [א]רב תנא הוא ופליג: וזר ששימש דכתיב [3]והזר הקרב יומת: וטמא ששימש כדבעא מיניה רב חייא בר אבין מרב יוסף מניין לטמא ששימש שהוא במיתה דכתיב [4]דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי ויליף חילול חילול מתרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה ונילף חילול [5]חילול מנותר מה להלן כרת אף כאן כרת מסתברא מתרומה הוה ליה למילף שכן גוף טמא מקוה ברבים אדרבה מנותר ה״ל למילף שכן קדש פנים פיגול ונותר חילול דרבים מחילול דרבים עדיף: טבול יום ששימש: מנלן [ג]דתניא ר׳ סימאי אומר רמז לטבול יום שאם עבד חילל מניין ת״ל [6]קדושים יהיו לאלהיהם ולא יחללו אם אינו ענין לטמא ששימש דנפקא לן מוינזרו תניהו ענין לטבול יום ששימש ויליף חילול חילול מתרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה: ומחוסר בגדים [ד]מנלן אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן ומטו בה משמיה דרבי אלעזר בר׳ שמעון [7]וחגרת אותם אבנט בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם והוו להו זרים [ה]ואמר מר זר ששימש במיתה: ומחוסר כפרה מנלן אמר רב הונא דאמר קרא [8]וכפר עליה הכהן וטהרה [ו]טהרה מכלל שהיא טמאה ואמר מר טמא ששימש במיתה: ושלא רחוץ ידים ורגלים מנלן דכתיב [9]בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו: ושתויי יין דכתיב [10]יין ושכר אל תשת וגו׳: ופרועי ראש דכתיב [11]ראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו וכתיב בתריה [12]ויין לא ישתו איתקש פרוע ראש לשתויי יין מה שתויי יין במיתה אף פרועי ראש במיתה: אבל ערל אונן יושב באזהרה ערל מנלן [ז]אמר רב חסדא דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו עד שבא יחזקאל בן בוזי ולמדנו [13]כל בן נכר ערל לב

וערל

לימא מר במיתה דכתיב. בתריה י) ומתו בו כי יחללוהו וכל זר לא יאכל קדש וכל פרשתא בתרומה קאי דכתיב (ויקרא כב) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים שאין כפרתו מעכבתו ואילו קדשים לא אכיל עד שיביא כפרה: **הפסיק.** בין ומתו בו ובין כל זר ומשמע דלא כתיב מיתה אלא לגבי כהנים ומשום טומאה: **וינזרו.** ויבדלו מלעבוד: **גוף טמא מקוה ברבים.** טמא ששימש וטמא שאכל תרומה שניהם פסולי הגוף ושניהם פסולי טומאה ויש להם היתר במקוה ואלולו בלשון רבים: **שכן קדש.** טמא ששימש ועסק בקדשים ובנותר קדש ושניהם בפנים מה שאין כן בתרומה: **וחגרת אותם אבנט וגו׳.** והיתה להם כהונה משמע שעל ידי בגדים הויא כהונה: **מכלל שהיא טמאה.** קודם כפרה: **בן נכר.** כהן מומר לעבודת כוכבים מ) שהוא ערל לב ונתנכרו מעשיו לאביו שבשמים:

וערל

פרט לזו שמחוללת ועומדת. תימה דבפ׳ השוחט והמעלה (זבחים ד׳ קו.) פליגי במתניתין ר׳ יוסי הגלילי ורבנן בטמא שאכל קדש טמא דר׳ יוסי הגלילי פוטר שלא אכל אלא דבר טמא אמרו לו אף טמא שאכל את הטהור כיון שנגע בו טימאהו והשתא מיקשי להו תרומה אלא על כרחיך כשתאב לו חבירו הכא נמי נימא הכי וי״ל דרבנן הוו ידעי דר׳ יוסי הגלילי לא איירי בתאב לו חבירו ט)(וס״ד) דמשכחת לה בתרומה שלא הוכשרה או נילושה במי פירות אי נמי כגון שנטמא הגוף ואח״כ נטמאת התרומה כדאמר התם בגמרא י) ובפרק גיד הנשה (חולין ד׳ קא. ושם) גבי קדש וקרא דפטר במחוללת בשנטמאה תחלה וילפינן מינה בעלמא דאין איסור חל על איסור ומאן דאית ליה איסור חל על איסור יאמר דשאני התם דגלי קרא וכן משמע בפרק כל הבשר (שם ד׳ קיג: ושם): **וטבול** יום ששימש מנלן. תימה תיפוק לן מדכתיב גבי טבול יום ובא השמש וטהר מכלל שהוא טמא כדנפקא לן מחוסר כפורים בסמוך מדכתיב וטהרה מכלל שהיא טמאה ותירץ ה״ר חיים דגבי טבול יום איכא למידרש וטהר טהר יומא כדדרשינן ברכות (ד׳ ב.) אבל וטהרה לא שייך למדרש הכי ולע״ג דבפרק הערל (יבמות ד׳ עד: ושם) דרשינן וטהרה לטבול יום ההיא מחוסרת כפרה היא וע״י מכלל שהיא טמאה לא אתי מיניה טבול יום גרידא מיהו קשה דאיכא קרא אחרינא ובקדשים לא יאכל עד וגו׳ דמוקמינן בפ׳ הערל (שם) בזב בעל שתי ראיות דלאו בר קרבן הוא ולענין תרומה ונימא מכלל שהוא טמא וי״ל דרבי סימאי לדריש הכא טבול יום מקרא אחרינא סבר לה כתנא דפליג התם אתנא דבי רבי ישמעאל דמוקי ליה התם בזב בעל שלש ראיות ומיהו קשה דגבי נגיעה כתיב (ויקרא יא) וטמא עד הערב וטהר וצריך לומר דאי לאו קרא דרבי סימאי דדריש טבול יום מולא יחללו לא הוה דרשינן מחוסר כפרה מוטהרה מכלל שהיא טמאה ולא טבול יום מוטהר מכלל שהוא טמא משום דקלישא טומאתייהו אבל מכיון דאשכחן קרא בהדיא לטבול יום אע״ג דקלישא טומאתיה תו דרשינן מיניה שפיר מחוסר כפורים וא״ת בפרק שלשה מינין (נזיר ד׳ מה. ושם) ובפ״ב ל)(דברכות) (ד׳ ט) דדרשינן טמא יהיה לרבות טבול יום עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כפורים גבי נכנס למקדש תיפוק ליה מוטהרה מכלל שהיא טמאה וי״ל כדפרישית משום דקלישא טומאתו לא הוה מחשבינן ליה כטמא לענין מקדש מהך דרשה ואע״ג דהוי כטמא לענין אכילת קדש היינו משום דאשכחן טבול יום דהוי כטמא לענין עבודה ומיהו קשה תרי קראי למה לי טמא יהיה לרבות טבול יום ועוד טומאתו בו לרבות מחוסר כפורים מאחר דדרשינן טבול יום מקרא יתירא נפקא לן שפיר מחוסר כפורים מוטהרה מכלל שהיא טמאה וזהו דוחק לומר משום דגבי נכנס למקדש לא כתיב טבול יום בהדיא אלא מרבויא דקרא ולא דמי לעבודה דכתיב בהדיא ואין לתרץ נמי דאי לאו אלא חד ריבויא הוה מוקמינן במחוסר כפורים משום דמחוסר מעשה ולא בטבול יום דשימשא ממילא ערבא דא״כ הוה ליה למימר איפכא טמא יהיה לרבות מחוסר כפורים עוד טומאתו בו לרבות טבול יום ונראה לר״ת דלענין ביאת מקדש לא הוה דרשינן מחוסר כפורים מוטהרה מכלל שהיא טמאה משום דבכרת דטומאת מקדש כתיב (במדבר יט) איש אשר יטמא ולא יתחטא וגו׳ דמיירי בהדיא בטומאת מת ולכך צריך נמי טפי קרא לרבות טבול יום דמשמע אבל נתחטא דלאו מחוסר מעשה כגון טבול יום לא הוה בכרת ולמאי דפרישית דמוטהרה מכלל שהיא טמאה לא הוה מרבינן מחוסר כפורים אי לאו דאשכחן טבול יום מקרא דר׳ סימאי קשה קצת הא דקאמר בפ״ב דזבחים (ד׳ יז. ושם) דאי כתב רחמנא במחוסר כפורים טבול יום לא אתי מיניה הא לא אתא לן מחוסר כפורים אי לאו דאשכחן קרא לטבול יום וי״ל דה״ק אי כתב רחמנא מחוסר כפורים בהדיא וכה״ג בפ״ב דיבמות (ד׳ כג. ושם) גבי שפחה ונכרית ומיהו קשה דאי להאי נחית ליכתוב רחמנא טבול יום ומחוסר כפורים בהדיא ולא לכתוב טמא ויש לומר דכיון דלא משכח לריכותא לא חש לדקדק: **רמז** לטבול יום בו׳. הוה מצי למילף מבינייא מיושב ואחד מהנך דבריש פ״ב דזבחים (ד׳ יז.): **ויליף** חילול חילול מתרומה. הקשה הר״ר חיים כיון דטבול יום יליף מתרומה אם כן טבול יום שאכל תרומה יהא במיתה ולעיל גבי ואלו הן במיתה קתני טמא שאכל תרומה ואילו טבול יום שאכל תרומה לא קתני ושמא הוא הדין אי נמי כי היכי דממעטי רבנן לקמן בעל מום ששימש מדכתיב בו ולא בטבול יום ומיהו טמא ששימש אין למעט מדכתיב בו דלהכי אהני ג״ש דחילול חילול וכן טבול יום ששימש ומיהו לא יתכן כלל דלענין תרומה ממעטינן טבול יום ממיתה מדכתיב בו ולענין טמא ששימש דהיא גופה מתרומה ילפא לא ממעטינן ליה לכך נראה דה״ה טבול יום שאכל תרומה במיתה ויש ליתן טעם דלא חשיב ליה משום דטמא וטבול יום מחד קרא נפקי דהכי כתיבי בפרשת אמור אל הכהנים ובא השמש וטהר וגו׳ והדר כתב ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי וגו׳ וקצת תימה היכי יליף מחוסר כפרה ששימש במיתה מדאקרי טמא וטמא ילפינן חילול חילול מתרומה נימא דפסול בתרומה במיתה דלא פסיל בתרומה לא הוי במיתה כדדרשי׳ בפ״ב דזבחים (ד׳ יז. ושם) דפסיל בתרומה וכו׳ וי״ל דכיון דמחיל עבודה כדנפקא לן מוינזרו כל דאיקרי טמא סברא הוא דגמרינן מתרומה דהוי במיתה אע״ג דטהור לתרומה: **אין** בגדיהן עליהן וכו׳. הקשה ה״ר יעקב דאורלינ״ש והא מיתה כתב בהדיא גבי מחוסר בגדים כפ׳ ואתה תצוה ותירץ דההוא מיתה אמכנסיים כתיבא כדמשמע פשטיה דקרא וקרא דוחגרת דדרשינן מיניה אין בגדיהם עליהן אין כהונתם עליהם איצטריך לשאר בגדים ומיניה לא הוה ילפינן מכנסיים דלא כתיבי התם ומיהו קשה למאן דאמר דיליף מכנסיים בפ״ק דיומא (ד׳ ה: ושם) מוזה הדבר דו״ו מוסיף על ענין ראשון ויש מפרשים דמיתה דכתיבא אמכנסיים משום אה״מ דמיחייב מחוסר בגדים ושלא רחוץ ידים ורגלים אפילו אביאה ריקנית וא״א לומר כן כדפרישית לעיל מ) מתוך הברייתא נ):

וכל

תורה אור

1. וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ תּוֹשַׁב כֹּהֵן וְשָׂכִיר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ: ויקרא כב י
2. וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא וּמֵתוּ בוֹ כִּי יְחַלְּלֻהוּ אֲנִי יְיָ מְקַדְּשָׁם: ויקרא כב ט
3. וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתְּךָ תִּשְׁמְרוּ אֶת כְּהֻנַּתְכֶם לְכָל דְּבַר הַמִּזְבֵּחַ וּלְמִבֵּית לַפָּרֹכֶת וַעֲבַדְתֶּם עֲבֹדַת מַתָּנָה אֶתֵּן אֶת כְּהֻנַּתְכֶם וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת: במדבר יח ז
4. דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר הֵם מַקְדִּשִׁים לִי אֲנִי יְיָ: ויקרא כב ב
5. וְאֹכְלָיו עֲוֺנוֹ יִשָּׂא כִּי אֶת קֹדֶשׁ יְיָ חִלֵּל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: ויקרא יט ח
6. קְדֹשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יְחַלְּלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֶת אִשֵּׁי יְיָ לֶחֶם אֱלֹהֵיהֶם הֵם מַקְרִיבִם וְהָיוּ קֹדֶשׁ: ויקרא כא ו
7. וְחָגַרְתָּ אֹתָם אַבְנֵט אַהֲרֹן וּבָנָיו וְחָבַשְׁתָּ לָהֶם מִגְבָּעֹת וְהָיְתָה לָהֶם כְּהֻנָּה לְחֻקַּת עוֹלָם וּמִלֵּאתָ יַד אַהֲרֹן וְיַד בָּנָיו: שמות כט ט
8. וְאִם לֹא תִמְצָא יָדָהּ דֵּי שֶׂה וְלָקְחָה שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה אֶחָד לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה: ויקרא יב ח
9. בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַייָ: שמות ל כ
10. יַיִן וְשֵׁכָר אַל תֵּשְׁתְּ אַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ בְּבֹאֲכֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא תָמֻתוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: ויקרא י ט
11. וְרֹאשָׁם לֹא יְגַלֵּחוּ וּפֶרַע לֹא יְשַׁלֵּחוּ כָּסוֹם יִכְסְמוּ אֶת רָאשֵׁיהֶם: יחזקאל מד כ
12. וְיַיִן לֹא יִשְׁתּוּ כָּל כֹּהֵן בְּבוֹאָם אֶל הֶחָצֵר הַפְּנִימִית: יחזקאל מד כא
13. כֹּה אָמַר אֲדֹנָי אֱלֹהִים כָּל בֶּן נֵכָר עֶרֶל לֵב וְעֶרֶל בָּשָׂר לֹא יָבוֹא אֶל מִקְדָּשִׁי לְכָל בֶּן נֵכָר אֲשֶׁר בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: יחזקאל מד ט

מסורת הש״ס

א) [ערכין ג: וש״נ], ב) זבחים יז., ג) זבחים יז:, ד) [זבחים טז], ה) [יבמות עד: זבחים יט:], ו) זבחים יח: כב: לעיל כב: תענית יז: יומא עא: מו״ק ה., ז) כש״א: בתרומה, ח) כש״א: כהן משומד, ט) [צ״ל אי נמי], י) [דף קח.], כ) צ״ל טהרה. רש״ש, ל) [דמכות דף ח:], מ) ע״ש ד״ה ולא, נ) [וע״ע תוס׳ זבחים יז: ד״ה אין ועוד שם תוס׳ כד. סד״ה כג. תומה מה].

* * *

מוסף רש״י

ת״ל קדושים יהיו לאלהיהם. גבי טומאה כתיב באמור ולא יחללו וגו׳ כי את אשי ה׳ לחם וגו׳, בחילול קדשים הכתוב מדבר (זבחים יז.). **דנפקא לן** מוינזרו. דכתיב ביה חילול (שם). **וחגרת אותם אבנט.** אהרן ובניו וגו׳ והיתה להם כהונה לחקת עולם (כן הגירסא בזבחים שם) והיתה להם הלבישה הזאת לכהונה, אלמא כהונתן תלויה בבגדיהן ואי לא הוו להו זרים (שם). **טהרה מכלל שהיא טמאה.** עד עכשיו (יבמות עד: זבחים יט:). **דכתיב יין ושכר אל תשת.** בבואכם אל אהל מועד ולא תמותו, דהיינו מיתה בידי שמים מדלא כתיב יומת (תענית יז:) הא אם תשתו בבואכם אל אהל מועד תמותו (שבועות לו:). **דבר זה.** דכהן ערל פסול לעבודה (לעיל כב:). **כל בן נכר** ערל לב. שנתנכרו מעשיו מחמת ערל לבו שהוא ערל לב רשע (זבחים יח:).